

PREPORUKE

PREPORUKA KOMISIJE

od 27. ožujka 2013.

o prisutnosti toksina T-2 i HT-2 u žitaricama i proizvodima od žitarica

(Tekst značajan za EGP)

(2013/165/EU)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebice njegov članak 292.,

budući da:

(1) Toksin T-2 i toksin HT-2 su mikotoksini koje stvaraju razne vrste plijesni *Fusarium*. Toksin T-2 brzo se metabolizira u velik broj proizvoda, pri čemu je toksin HT-2 glavni metabolit.

(2) Znanstveni odbor za kontaminante u prehrambenom lancu (Odbor CONTAM) Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) dostavio je mišljenje na zahtjev Komisije o rizicima za životinjsko i javno zdravlje povezanim s prisutnošću toksina T-2 i HT-2 u hrani i hrani za životinje⁽¹⁾.

(3) Odbor CONTAM utvrdio je skupni prihvatljivi dnevni unos (TDI) od 100 ng/kg tjelesne težine za zbroj toksina T-2 i HT-2. Procjene kronične ljudske izloženosti putem prehrane zbroju toksina T-2 i HT-2 na temelju dostupnih podataka o pojavnosti su ispod TDI za populacije svih dobnih skupina te stoga ne predstavljaju neposrednu zabrinutost za zdravlje.

(4) U pogledu opasnosti za životinjsko zdravlje, Odbor CONTAM zaključio je da je u slučaju preživača, zečeva i riba mala vjerojatnost da će procijenjena izloženost toksinima T-2 i HT-2 predstavljati zabrinutost za zdravlje. U slučaju svinja, peradi, konja i pasa, procijenjena izloženost toksinima T-2 i HT-2 pokazuje da je mogućnost štetnog učinka na zdravlje mala. Mačke se ubrajaju u najosjetljivije životinjske vrste. Zbog ograničenosti podataka i ozbiljnih štetnih učinaka na zdravlje pri malim dozama, nije moguće odrediti „razinu bez opaženog štetnog učinka“ (NOAEL) ili „razinu najnižeg opaženog štetnog učinka“ (LOAEL). Stoga se ova Preporuka ne primjenjuje na hranu za mačke, za koju će se utvrditi strože mjere.

(5) Odbor CONTAM nadalje zaključuje da je prijenos toksina T-2 i HT-2 iz hrane za životinje na prehrambene proizvode životinjskog podrijetla ograničen i stoga doprinosi u zanemarivoj količini ljudskoj izloženosti.

(6) Uzimajući u obzir zaključke znanstvenog mišljenja i velike razlike u pojavnosti toksina T-2 i HT-2 iz godine u godinu, primjereno je prikupiti više podataka o T-2 i HT-2 u žitaricama i proizvodima od žitarica i više informacija o učincima prerade hrane (npr. kuhanja) i poljoprivrednih faktora na prisutnost toksina T-2 i HT-2. Osim toga, potrebno je dobiti više informacija o različitim faktorima koji dovode do relativno visokih razina toksina T-2 i HT-2 u žitaricama i proizvodima od žitarica kako bi se mogle identificirati mjere koje je potrebno poduzeti za izbjegavanje ili smanjivanje prisutnosti toksina T-2 i HT-2 u žitaricama i proizvodima od žitarica. Potrebno je provesti istraživanja kako bi se prikupile informacije o faktorima koji imaju za rezultat relativno visoke razine toksina T-2 i HT-2 u žitaricama i proizvodima od žitarica i o učincima prerade hrane za životinje i hrane. Na temelju dostupnih podataka, T-2 i HT-2 se ne pojavljuju ili se pojavljuju samo u vrlo niskim razinama u riži i proizvodima od riže i stoga je primjereno isključiti te proizvode iz područja primjene ove Preporuke.

(7) Rezultati praćenja žitarica i proizvoda od žitarica koristit će se za procjenu promjena i trendova izloženosti ljudi i životinja toksinima T-2 i HT-2. Stoga je primjereno koristiti analitičke metode s dovoljnom osjetljivošću.

(8) Kako bi se omogućila orijentacija u kojem slučaju bi bilo primjereno provesti takva istraživanja, potrebno je predvidjeti okvirne vrijednosti iznad kojih su takva istraživanja primjerena. Za određivanje takvih okvirnih vrijednosti EN L 91/12 Službeni list Europske unije 3.4.2013.

(1) EFSA odbor za kontaminante u prehrambenom lancu (CONTAM); Znanstveno mišljenje o rizicima za životinjsko i javno zdravlje povezanim s prisutnošću toksina T-2 i HT-2 u hrani i hrani za životinje. *EFSA Journal* 2011; 9(12):2481. [187 pp.] doi:10.2903/j.efsa.2011.2481. Dostupno na sljedećem web-mjestu: www.efsa.europa.eu/efsajournal.

vrijednosti korišteni su podaci o pojavnosti dostupni u EFSA bazi podataka. U provedbi istraživanja važnu ulogu ima sljedivost.

(9) 2015. potrebno je provesti procjenu prikupljenih informacija u okviru ove Preporuke. Podaci o praćenju dobiveni kao rezultat ove Preporuke će također omogućiti bolje razumijevanje razlika u prisutnosti toksina T-2 i HT2 iz godine u godinu u širokom rasponu proizvoda od žitarica, faktora koji dovode do većih razina i mjera koje je potrebno poduzeti za sprječavanje prisutnosti ili ublažavanje prisutnosti toksina T-2 i HT-2, uključujući putem agronomskih faktora i putem prerade,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

1) Države članice trebaju uz aktivno sudjelovanje subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje obaviti praćenje prisutnosti toksina T-2 i HT-2 u žitaricama i proizvodima od žitarica. Za potrebe ove Preporuke riža nije uključena u žitarice, a proizvodi od riže ne spadaju u proizvode od žitarica.

(2) Države članice trebaju poticati da se uzorci analiziraju istovremeno na prisutnost T-2 i HT-2 i drugih Fusarium-toksina, kao što su deoksinivalenol, zearalenon i fumonizin B1 + B2 kako bi se mogao procijeniti opseg supojavnosti.

Ako korištena analitička metoda to dopušta, bilo bi također primjereno analizirati maskirane mikotoksine, a posebno mono- i di-glikozilirane konjugate toksina T-2 i HT-2.

(3) Uzorkovanje i analizu žitarica i proizvoda od žitarica namijenjenih prehrani ljudi potrebno je provesti u skladu s odredbama predviđenim u Uredbi Komisije (EZ) br. 401/2006 od 23. veljače 2006. o metodama uzorkovanja i analize za službenu kontrolu razina mikotoksina u prehrambenim proizvodima(1), a posebno u skladu s:

- dijelom B Priloga I. za uzorkovanje žitarica i proizvoda od žitarica,

- točkom 4.3.1(g) Priloga II. provedbenim kriterijima za analizu toksina T-2 i HT-2. Granica određivanja (LOQ) po mogućnosti ne bi trebala biti veća od 5 µg/kg za toksin T-2 ili HT-2 pojedinačno, osim za neprerađene žitarice za koje LOQ po mogućnosti ne bi trebala biti veća od 10 µg/kg za toksin T-2 ili HT-2 pojedinačno. Ako se koristi analitička orijentacijska tehnika, granica otkrivanja po mogućnosti ne bi trebala biti veća od 25 µg/kg za zbroj toksina T-2 i HT-2.

Postupak uzorkovanja koji primjenjuju subjekti u poslovanju s hranom može odstupati od odredbi Uredbe (EZ) br. 401/2006, ali mora biti reprezentativan za uzorkovanu seriju.

(4) Uzorkovanje i analizu žitarica i proizvoda od žitarica namijenjenih za hranu za životinje i krmne smjese potrebno je provesti u skladu s odredbama predviđenim u Uredbi Komisije (EZ) br. 152/2009 od 27. siječnja 2009. o metodama uzorkovanja i analize za službenu kontrolu hrane za životinje(2). Granica određivanja (LOQ) po mogućnosti ne bi trebala biti veća od 10 µg/kg za toksin T-2 ili HT-2 pojedinačno. Ako se koristi analitička orijentacijska tehnika, granica otkrivanja po mogućnosti ne bi trebala biti veća od 25 µg/kg za zbroj toksina T-2 i HT-2.

Postupak uzorkovanja koji primjenjuju subjekti u poslovanju s hranom za životinje može odstupati od odredbi Uredbe (EZ) br. 152/2009, ali mora biti reprezentativan za uzorkovanu seriju.

(5) Države članice, uz aktivno sudjelovanje subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje, trebaju provesti istraživanja za identifikaciju faktora koji dovode do tih razina iznad okvirnih vrijednosti i odrediti mjere koje je potrebno poduzeti za izbjegavanje ili smanjivanje takve prisutnosti u budućnosti. Ta istraživanja se svakako trebaju provesti, ako se u žitaricama i proizvodima od žitarica u određenom vremenskom razdoblju u više navrata otkriju razine toksina T-2 i HT-2 koje prelaze okvirne vrijednosti iz Priloga ovoj Preporuci. Uzorkovanje i analiza s ciljem dobivanja više informacija o različitim faktorima, uključujući agronomске faktore, koji dovode do relativno visokih razina toksina T-2 i HT-2 u žitaricama i proizvodima od žitarica trebaju se usmjeriti na žitarice i proizvode od žitarica iz prve prerade.

(6) Države članice, uz aktivno sudjelovanje subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje, trebaju provesti istraživanja o učincima prerade hrane za životinje i hrane na prisutnost toksina T-2 i HT-2. Ta istraživanja se svakako trebaju provesti, ako se u proizvodima od žitarica u određenom vremenskom razdoblju u više navrata otkriju razine toksina T-2 i HT-2 koje prelaze okvirne vrijednosti. EN 3.4.2013. Službeni list Europske unije L 91/13

(7) Države članice trebaju osigurati da se analitički rezultati dostavljaju redovito EFSA-i za unošenje u jedinstvenu bazu podataka i da se rezultati istraživanja dostavljaju Komisiji svake godine, a prvi put do prosinca 2013. Potrebno je izraditi uputstvo kako bi se osigurala jedinstvena primjena ove Preporuke i komparativno izvještavanje o rezultatima istraživanja.

Sastavljeno u Bruxellesu 27. ožujka 2013.

Za Komisiju

Tonio BORG

Član Komisije EN L 91/14. Službeni list Europske unije 3.4.2013.

PRILOG

Okvirne vrijednosti za žitarice i proizvode od žitarica (*) (**)

	Okvirne vrijednosti za zbroj toksina T-2 i HT-2 (µg/kg) iznad kojih je potrebno provesti istraživanja, a svakako u slučaju ponavljajućih nalaza (*)
1. Neprerađene žitarice (***)	
1.1. ječam (uključujući pivski ječam) i kukuruz	200
1.2. zob (neoljuštena)	1 000
1.3. pšenica, raž i druge žitarice	100
2. Zrnje žitarica za izravnu prehranu ljudi (****)	
2.1. zob	200
2.2. kukuruz	100
2.3. ostale žitarice	50
3. Proizvodi od žitarica za prehranu ljudi	
3.1. zobena kaša i zobene pahuljice	200
3.2. kaša od žitarica osim zobene kaše, mljeveni proizvodi od zobi osim zobene kaše i zobenih pahuljica, i kukuruzni mljeveni proizvodi	100
3.3. ostali mljeveni proizvodi od žitarica	50
3.4. žitne pahuljice uključujući ekstrudirane	75
3.5. kruh (uključujući male pekarske proizvode), pecivo, kekse, užine od žitarica, tjestenina	25
3.6. hrana na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu	15
4. Proizvodi od žitarica za hranu za životinje i krmne smjese (*****)	
4.1. mljeveni proizvodi od zobi (ljuske)	2 000
4.2. ostali proizvodi od žitarica	500
4.3. krmne smjese, osim hrane za mačke	250

(*) Vrijednosti navedene u ovom Prilogu su okvirne vrijednosti iznad kojih, a svakako u slučaju ponavljajućih nalaza, je potrebno provesti istraživanja o faktorima koji dovode do prisutnosti toksina T-2 i HT-2 ili o učincima prerade hrane i hrane za životinje. Okvirne vrijednosti se temelje na podacima o pojavnosti koji su dostupni u bazi podataka EFSA i predstavljeni u njenom mišljenju. Okvirne vrijednosti nisu vrijednosti za sigurnost hrane i hrane za životinje.

(**) Za potrebe ove Preporuke riža nije uključena u žitarice, a proizvodi od riže ne spadaju u proizvode od žitarica.

(***) Neprerađene žitarice su žitarice koje nisu bile podvrgnute nikakvoj mehaničkoj ni toplinskoj obradi osim sušenja, čišćenja i razvrstavanja.

(****) Zrnje žitarica za izravnu prehranu ljudi su zrnja žitarica koja su bila predmet postupaka sušenja, čišćenja, ljuštenja i razvrstavanja i na kojima se neće provoditi daljnji postupci čišćenja i razvrstavanja prije njihove daljnje prerade u prehrambenom lancu.

(*****) Okvirne vrijednosti za žitarice i proizvode od žitarica namijenjene za hranu za životinje i krmne smjese odnose se na hranu za životinje s udjelom vlage od 12 %.